

Tunnistetiedot poistettu

Käännös

C-163/21 - 1

Asia C-163/21

Ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

11.3.2021

Ennakkoratkaisupyyntön esittänyt tuomioistuin:

Juzgado Mercantil 7 de Barcelona (Espanja)

Ennakkoratkaisupyyntön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

21.2.2020

Kantajat:

AD ym.

Vastajat:

PACCAR Inc.

DAF TRUCKS NV

DAF Trucks Deutschland GmbH

Juzgado Mercantil 7 de Barcelona

[– –]

[– –] [Tuomioistuimen, menettelyn ja asianosaisten määrittäminen]

PÄÄTÖS

(ENNAKKORATKAISUKYSYMYKSI)

Barcelona, 21.2.2020

[– –] [Tuomarin ja menettelyn määrittäminen] Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (jäljempänä SEU) 19 artiklan 3 kohdan b alakohdan, Euroopan

unionin toiminnasta tehdystä sopimuksesta (jäljempänä SEUT) 267 artiklan ja oikeuslaitoksesta annetun lain (Ley Orgánica del Poder Judicial, jäljempänä LOPJ) 4 bis §:n nojalla Euroopan unionin tuomioistuimelta pyydetään 26.11.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/104/EU 5 artiklan 1 kohdan tulkintaa, jota seuraava ennakkoratkaisukysymys koskee. **[alkup. s. 2]**

TOSISEIKAT

Oikeudenkäynnin kohde. Asianosaisten kanta

1 AD ja 44 muuta kantajaa ovat 17.7.2016 tehdyn Euroopan komission päätöksen aineelliseen soveltamisalaan kuuluvien kuorma-autojen ostajia, ja heidän edustajansa oikeudenkäynnissä esittivät 25.3.2019 pyynnön saada tutustua PACCAR Inc:n, DAF Trucks N.V:n ja DAF Trucks Deutschland GmbH:n hallussa oleviin todisteisiin siviiliprosessilain (Ley de Enjuiciamiento Civil) 283 bis §:n nojalla. Mainitulla säännöksellä on saatettu osaksi kansallista oikeusjärjestystä tietyistä säännöistä, joita sovelletaan jäsenvaltioiden ja Euroopan unionin kilpailuoikeuden säännösten rikkomisen johdosta kansallisen lainsäädännön nojalla nostettuihin vahingonkorvauskanteisiin, 26.11.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/104/EU 5–8 artikla.

2 Pyyntö koskee käytännössä pääsyä seuraaviin todisteisiin:

1) LUETTELO VALMISTETUISTA MALLEISTA

Luettelo DAF:n 1.1.1990–30.6.2018 valmistamista malleista, jotka on luokiteltu vuosittain ja seuraavien ominaisuuksien mukaisesti, joita viralliset elimet Espanjassa käyttävät yleisesti ajoneuvojen luokituksessa ja kansallisten tilastotietojen laatimisessa:

Keskiraskaat kuorma-autot, jotka painavat 5,9–13,9 tonnia

Keskiraskaat ja raskaat kuorma-autot, jotka painavat 14–18 tonnia ja joiden moottorin teho on

170 hv–230 hv

231 hv–300 hv

Raskaat kuorma-autot, jotka painavat yli 18 tonnia ja joiden moottorin teho on

200 hv–300 hv

301 hv–360 hv

361 hv–420 hv

421 hv–500 hv

2

501 hv–700 hv

yli 700 hv.

Vetoautot, joiden moottorin teho on

200 hv–300 hv

301 hv–360 hv

361 hv–450 hv

451 hv–500 hv

501 hv–600 hv

yli 700 hv.

Moottorityökoneet ja erikoiskuljetusajoneuvot, joilla on eri

vetotapoja: 4x2, 4x4, 6x4, 6x6, 8x4, 8x6, 8x8, 10x4. [alkup. s. 3]

Ohjaamovaihtoehtoja (vetoautojen osalta) tai korivaihtoehtoja (muissa kuin niveltävissä ajoneuvoissa) ei ole tarpeen mainita. Tässä luettelossa mainitaan mallin nimenä myyntinimi, jota käytetään hintaluetteloissa sekä yleisölle ja käyttäjille laadituissa tiedotteissa, eikä valmistajien yleensä käyttämä sisäinen projektinimi, jotta mallin tai mallityypin jatkuvuus voidaan tunnistaa.

2) TEHDASHINNAT (TAI BRUTTOHINNAT)

Jokaisen 1 kohdassa olevassa luettelossa mainitun mallin tehdashinta (oletuksena on, että se on bruttohinnan toinen nimitys), emoyhtiön hinta tai välittäjäyrityksen (mikäli sellainen on) hinta, joka laskutetaan maahantuojalta, jälleenmyyjältä tai espanjalaiselta tytäryhtiöltä, joka lopuksi välittää ajoneuvon lopulliselle käyttäjälle tai asiakkaalle.

3) DELIVERY COST ”Total Delivery Cost” jokaisen edellä olevassa luettelossa mainitun mallin osalta.

Kyseessä on tavanomainen asiakirja (myös tällä englanninkielisellä nimityksellä), jonka kaikki ajoneuvojen (jotka ovat sekä raskaan liikenteen ajoneuvoja että henkilö- ja hyötyajoneuvoja) valmistajat laativat, ja siinä eritellään yksityiskohtaisesti jokaisen suunnittelu- ja tuotantovaiheen kustannukset, mukaan lukien alustavat tutkimukset, teollinen ja tekninen suunnittelu sekä testaus.

Seuraavassa taulukossa esitetään esimerkinomaisesti vähimmäistiedot, jotka asiakirjassa on oltava:

Toiminnot

Kuorma-auto A

Kuorma-auto B

Tuotesuunnittelu	6 700 €	7 300 €
Kilpailijoista tehtävä ennakoarvio	600 €	900 €
Hankkeen digitaalinen kehittäminen	7 000 €	5 800 €
Hankkeen fyysinen kehittäminen (prototyypit)	8 000 €	7 100 €
Kehittämishenkilöstö	3 000	4 200 €
Fyysiset validoinnit	12 000 €	13 500 €
Ulkoistaminen	4 000 €	4 100 €
Materiaalikustannukset	28 000 €	29 200 €
Tuotannon kustannukset (kokoonpanolinja)	600 €	640 €
Logistiikka	1 500 €	1 500 €
Verot ja tullit	3 000 €	3 100 €
Toimitus asiakkaalle	400 €	400 €
Kokonaiskustannukset	74 800 €	77 740 €

3 Kantajan väitteet voidaan tiivistää seuraavasti:

a) Euroopan komissio (jäljempänä komissio) määräsi asiassa AT.39824 – Kuorma-autot 19.7.2016 tekemällään päätöksellä (jäljempänä päätös) sakkoja kilpailusääntöjen rikkomisesta, johon Euroopan johtavat keskiraskaiden ja raskaiden kuorma-autojen valmistajat **[alkup. s. 4]** olivat syyllistyneet 17.1.97–18.1.11 ja joka koostui yhteistoimintajärjestelyistä, jotka koskivat kuorma-autojen hinnoittelua ja bruttohintojen korotuksia ETA-alueella sekä Euro 3–6 -standardien edellyttämien päästövähenneystekniikoiden käyttöönoton ajankohtaa ja kustannusten siirtämistä eteenpäin. Päätös on osoitettu DAF:lle ja sen konsernin yrityksille.

b) Kaikki ne edellytykset täytyvät, joiden avulla aiotut vahingonkorvausvaatimukset voidaan kohtuullisesti arvioida uskottaviksi:

- Kartelli on olemassa.
- Vahinko on syntynyt.
- Kilpailusääntöjen rikkomisen ja vahingon välillä on syy-yhteys.
- Vahinko on aiheutunut vaatimuksen tekijälle tai sen sijaan tulleelle.

- Kilpailunvastaisen toiminnan voidaan katsoa johtuvan GRUPO DAF-konsernin yhtiöistä, jotka ovat vastaajina.

c) Jotta voidaan varmistaa oikeus täysimääräiseen korvaukseen, on määriteltävä vahinkojen suuruus. Vahingot voidaan luokitella kolmeen päätyyppiin:

- Liian korkeista hinnoista aiheutunut vahinko.
- Kasvaneesta kulutuksesta aiheutunut vahinko.
- Korkoihin liittyvä vahinko.

d) Koska vaikutukset ovat ulottuneet koko Euroopan markkinoille, on mahdotonta käyttää vertailevia menetelmiä, jotka perustuvat muilta markkinoilta tai saman maantieteellisen alueen markkinoiden samalta tai samankaltaiselta sektorilta (vaikutukset ovat kohdistuneet koko Euroopan talousalueelle, koska käytännössä kaikki valmistajat osallistuivat) tai samojen markkinoiden eri maantieteellisiltä alueilta (koska tekniset ja lainsäädännölliset vaatimukset ovat erilaiset, ne eivät ole riittävän yhtenäiset, jotta niitä voidaan vertailla) peräisin oleviin tietoihin, minkä vuoksi ainoa keino tutkia kartellista johtunutta keinotekoista hinnannousua on vertailla suositushintojen pitkän aikavälin kehitystä ennen kartellia, sen aikana ja sen jälkeen.

e) Lisäksi on tarpeellista määritellä selkeästi ja täsmällisesti, mitä tarkoitetaan ilmaisuilla bruttohinta ja nettohinta, jotta loppukuluttajaan kohdistuva kokonaisvaikutus voidaan määritellä – tässä päätöksessä lähdetään olettamasta, että bruttohinta on ajoneuvojen myyjän valmistajalle maksama tehdashinta (tai tietyissä kaupallisissa yhteyksissä noudettuna lähettäjältä -hinta (ex works)). Nettohinnan osalta puolestaan lähdetään siitä, että se on asiakkaan ajoneuvon oston yhteydessä lopuksi maksama hinta. Myös tuotantokustannukset on oltava tiedossa, koska sopimuksilla on mahdollisesti avitettu huomattavasti suurempia bruttokatteiden korotuksia kuin bruttohintojen vahvistamista koskevalla sopimuksella.

f) Kaikki edellä esitetty osoittaa selvästi, että vastaajan on esitettävä kanteen yhteydessä vaaditut asiakirjat.

4 Vastaajia, joille todisteiden esittämistä koskeva pyyntö on osoitettu, ja pyynnön esittäjiä kuultiin 7.10.2019 järjestetyssä suullisessa käsittelyssä. **[alkup. s. 5]**

5 Kyseisessä suullisessa käsittelyssä vastaaja ilmoitti vastustavansa pyyntöä lähinnä joidenkin kantajien asiavaltuuden väitetyn puuttumisen vuoksi, tuomioistuimen alueellisen toimivallan puuttumisen vuoksi, joidenkin vastaajien passiivilegitimaation puuttumisen vuoksi, koska niiden ei todettu komission päätöksessä syyllistyneen kilpailusääntöjen rikkomiseen, liian korkeisiin hintoihin tai kasvaneeseen kulutukseen liittyvän epävarmuuden vuoksi, sen vuoksi, että pyyntö on suhteeton, ja sen vuoksi, että oli toteutettava luottamuksellisuuden

varmistamista koskevia toimenpiteitä, ja lopuksi sen vuoksi, että jotkut asiakirjat oli laadittava ad hoc.

Ennakkoratkaisukysymyksen käsittely

- 6 Tuomioistuinlaitoksesta annetun lain (Ley Orgánica del Poder Judicial, LOPJ) 4 bis §:n nojalla 11.11.2019 annetulla määräyksellä asianosaisille asetettiin 10 päivän määräaika, jonka kuluessa niiden oli esitettävä huomautuksensa SEUT 267 artiklan mukaisen tulkintaa koskevan ennakkoratkaisupyyntönsä esittämisestä.
- 7 Kantajat toimittivat 2.12.2019 ennakkoratkaisupyyntöön liittyvän kirjelmän, jossa ne vastustivat sen esittämistä. Ne katsovat, että direktiivissä ja Espanjan siviiliprosessilain (LEC) 283 bis §:ssä tarkoitettua todisteiden esittämistä on tulkittava laajasti siten, että ”todisteiden esittäminen” ei voi muodostua summittaisten tietojen toimittamisesta, joka johtaa siihen, että vahinkoa kärsineet osapuolet joutuvat etsimään ja valitsemaan tiedot, jotka kilpailusääntöjen rikkomiseen syyllistynyt osapuoli väistämättä on käsitellyt ja saa välittömästi haltuunsa, joten jo olemassa olevat tiedot, jotka kilpailusääntöjen rikkomiseen syyllistyneellä on hallussaan, on toimitettava jäsennellysti ja ymmärrettävästi.
- 8 Vastaajat toimittivat 3.12.2019 kirjelmän, jossa ne eivät ilmoita vastustavansa ennakkoratkaisupyyntönsä esittämistä ja esittävät tiivistetysti useita viittauksia, joiden avulla Euroopan unionin tuomioistuin voi niiden mukaan tulkita direktiivin 5 artiklaa siten, että siinä tarkoitettuja todisteiden esittämistä koskevia pyyntöjä ei voida tulkita niin, että ne kattavat todisteita, joita ei ole ennalta olemassa, ja että osapuolta ei voida näin ollen kyseisen artiklan nojalla vaatia esittämään todisteita, kun otetaan huomioon, että tarpeellisuuden, oikeasuhteisuuden ja mahdollisimman vähäisen vaivannäön periaatteen mukaisesti siitä voi aiheutua vastaajille liiallista vaivannäköä, joka ylittää pelkästä asiakirjojen esittämisestä aiheutuvan vaivan.

OIKEUDELLISET PERUSTEET

Oikeusriita Euroopan unionin oikeuden kannalta

- 9 Tällä ennakkoratkaisupyyntöllä pyritään ymmärtämään, miten niin kutsutussa vahingonkorvausdirektiivissä rajataan ja määritellään todisteiden esittämistä koskeva järjestelmä, josta säädetään kyseisen direktiivin 5–8 artiklassa, siltä osin kuin kyseistä järjestelmää, joka on saatettu osaksi Espanjan kansallista oikeutta siviiliprosessilain 283 bis §:ssa, joka on luonteeltaan menettelysäännös, sovelletaan nyt ja jatkossa paitsi tässä menettelyssä [alkup. s. 6] kyseessä olevaan pyyntöön, myös myöhemmissä menettelyissä, joissa yksityiset vaativat vahingonkorvauksia kilpailuoikeuden säännösten nojalla.

Sovellettava lainsäädäntö

- 10 Ennakkoratkaisukysymys koskee tietyistä säännöistä, joita sovelletaan jäsenvaltioiden ja Euroopan unionin kilpailuoikeuden säännösten rikkomisen johdosta kansallisen lainsäädännön nojalla nostettuihin vahingonkorvauskanteisiin, 26.11.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/104/EU 5 artiklan 1 kohtaa, jonka sanamuoto on seuraava:

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että unionissa nostettuun vahingonkorvauskanteeseen liittyvässä oikeudenkäynnissä kansalliset tuomioistuimet voivat tässä luvussa säädetyin ehdoin määrätä, että vastaajan tai kolmannen osapuolen on esitettävä hallinnassaan olevat olennaiset todisteet sellaisen kantajan pyynnöstä, joka on esittänyt asianmukaiset, kohtuudella käytettävissä olevat tosiseikat ja vahingonkorvausvaateensa tueksi riittävät todisteet sisältävät perustelut. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansalliset tuomioistuimet pystyvät vastaajan pyynnöstä määräämään kantajan tai kolmannen osapuolen esittämään olennaisia todisteita.

- 11 Kuten direktiivin johdanto-osan neljännessä perustelukappaleessa todetaan, unionin oikeuteen perustuva oikeus saada korvausta unionin ja kansallisen kilpailuoikeuden rikkomisesta edellyttää, että jokaisessa jäsenvaltiossa on kyseisen oikeuden tehokkaan toteutumisen takaavat prosessioikeudelliset säännöt. Tehokkaiden oikeussuojakeinojen tarve voidaan johtaa myös oikeudesta tehokkaaseen oikeussuojaan, sellaisena kuin siitä määrätään Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 19 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklan ensimmäisessä kohdassa.
- 12 Siviiliprosessilain 283 bis a §:n 1 momentissa, sellaisena kuin se on annettu 26.5.2017 annetulla lailla nro 9/2017 (Real Decreto-ley 9/2017, BOE 27.5.2017), jota sovelletaan käsiteltävään asiaan sen toisen siirtymäsäännöksen nojalla, säädetään direktiivin 5 artiklaa sanamuodoltaan vastaavalla tavalla, että ”*Tuomioistuimet voivat tässä luvussa säädetyin ehdoin määrätä, että vastaajan tai kolmannen osapuolen on esitettävä hallinnassaan olevat olennaiset todisteet, sellaisen kantajan pyynnöstä, joka on esittänyt asianmukaiset perustelut, jotka sisältävät kohtuudella käytettävissä olevat tosiseikat ja todisteet, jotka riittävät kilpailusääntöjen rikkomiseen perustuvan vahingonkorvausvaateen tueksi. Tuomioistuimet voivat myös vastaajan pyynnöstä määrätä kantajan tai kolmannen osapuolen esittämään olennaisia todisteita*”.
- 13 Edellä mainitussa laissa nro 9/2017 ei ole nimenomaisesti poikettu siviiliprosessilain 328 §:stä, jonka sanamuoto on seuraavaa: *1. Asianosaiset voivat vaatia muita asianosaisia esittämään asiakirjoja, jotka eivät ole niiden hallussa ja jotka liittyvät oikeudenkäynnin kohteeseen tai todisteiden tehokkuuteen. 2. Todisteiden esittämistä koskevaan pyyntöön on liitettävä jäljennös [alkup. s. 7] asiakirjasta, tai jos jäljennöstä ei ole tai se ei ole saatavilla, asiakirjan sisällöstä*

on annettava mahdollisimman yksityiskohtaiset tiedot. Siinä ei myöskään nimenomaisesti poiketa siviiliprosessilain 330 §:stä, jonka 1 momentissa säädetään seuraavaa: Jollei tämän lain asian selvittämistoimia koskevista säännöksistä muuta johdu, kolmansien osapuolten, jotka eivät ole asianosaisia, on esitettävä niille kuuluvia asiakirjoja vain, jos tuomioistuin katsoo asianosaisen pyynnöstä, että tiedon saaminen kyseessä olevista asiakirjoista on merkityksellistä tuomion antamista varten.

Tällä tuomioistuimella olevat tulkintaa koskevat epäilyt

- 14 Direktiivin ja siviiliprosessilain säännöksissä, jotka koskevat merkityksellisten todisteiden esittämistä, viitataan nimenomaisesti siihen, että asiaa käsittelevä tuomioistuin voi asianosaisen pyynnöstä määrätä, että vastaajan, kantajan tai kolmannen osapuolen ”on esitettävä hallinnassaan olevat olennaiset todisteet”.
- 15 ”Todisteet” puolestaan määritellään direktiivin 2 kohdan 13 alakohdassa siten, että niillä tarkoitetaan ”*kaikentyyppisiä todistuskeinoja, jotka kansalliset tuomioistuimet, joissa on nostettu vahingonkorvauskanne, ottavat vastaan, erityisesti asiakirjoja ja muita tietoa sisältäviä esineitä riippumatta siitä, millaiselle välineelle tieto on tallennettu*”.
- 16 Käsiteltävässä asiassa on pyydetty asiakirjatodisteen esittämistä, ja todisteiden esittämistä koskeva pyyntö on esitetty siten, että se koskee asiakirjoja, joita ei välttämättä ole vielä olemassa ja jotka voivat edellyttää pyynnön vastaanottaneen asianosaisen valmistelutyötä (tietojen kasaaminen ja luokittelu pyynnön esittäjän vaatimien tekijöiden mukaan), joka ylittää pelkän jo olemassa olevien asiakirjojen etsimisen ja valitsemisen tai kaikkien saatavilla olevien tietojen toimittamisen siten, että luottamuksellisuuden suhteen suoritetaan tarpeelliset toimet. Tällainen työ edellyttää sen osapuolen, jolle pyyntö on osoitettu, hallussa olevien tietojen tai datan tallentamista uuteen asiakirjaan digitaaliselle tai muulle välineelle.
- 17 Se seikka, että direktiivin 2014/104 5 artiklan 1 kohdassa ja johdanto-osan 14 perustelukappaleessa viitataan vastapuolen tai kolmansien hallinnassa tai hallussa oleviin todisteisiin, osoittaa, että pyydetyn asiakirjan on oltava jo olemassa, koska se, että asiakirja on käytettävissä tai hallussa, korostaa ajatusta siitä, että asiakirja on toisen osapuolen tai kolmannen hallussa ja ettei kyseessä ole uusi asiakirja, joka on laadittava. Ajatus siitä, että asiakirjan on jo oltava olemassa, johtuu periaatteesta, jonka mukaan todisteet on yksilöitävä ja joka ilmaistaan direktiivin 5 artiklan 2 kohdassa ja selvennetään sen johdanto-osan 16 perustelukappaleessa, jossa säädetään, että ”*jos todisteiden esittämistä koskevan pyynnön tarkoituksena on hankkia jokin todisteiden ryhmä, kyseinen ryhmä olisi yksilöitävä viittaamalla sen muodostavien osatekijöiden yhteisiin piirteisiin, kuten esitettäväksi vaadittujen asiakirjojen luonteeseen, tavoitteeseen tai sisältöön, niiden laatimisajankohtaan tai muihin perusteisiin*”.
- 18 Lopuksi uusien laadittavien asiakirjojen poissulkeminen voi johtua myös siitä, että direktiivissä viitataan todisteiden, tässä tapauksessa asiakirjojen, esittämiseen tai

niiden saamiseen, mutta ei toisen osapuolen tai kolmannen hallussa olevien tietojen tai datan ilmaisemiseen tai niiden saamiseen. Tällaiset tiedot **[alkup. s. 8]** tai tällainen data on joka tapauksessa merkittävä todisteeseen, joka yleensä on asiakirjatodiste, jotta ne voidaan esittää menettelyssä. Mahdollisuus perustaa tietohuoneita, joihin todisteiden esittämistä koskevan pyynnön esittänyt voi päästä ja jotka ovat usein virtuaalisia tietojen suuren määrän vuoksi, yhdessä tietojen luottamuksellisuuden varmistamiseen tähtäävien toimenpiteiden kanssa, perustuu direktiivin 5 artiklan ja LEC:n 283 bis §:n taustalla oleviin periaatteisiin. Tällaisten tietohuoneiden avulla todisteiden esittämistä pyytänyt asianosainen voisi tutustua kaikkiin pyynnön kohteena olevan asianosaisen tietoihin (jo olemassa olevat asiakirjat) ilman, että viimeksi mainitun on ryhdyttävä tietojen kasaamiseen ja luokitteluun uuden asiakirjan laatimista varten.

- 19 Toisaalta on olemassa argumentteja, joilla voidaan puoltaa laajempaa tulkintaa, jonka mukaan todisteiden esittäminen tai niihin tutustuminen voi sisältää myös mahdollisuuden laatia uusia asiakirjoja, jotka sisältävät toisen osapuolen tai kolmannen hallussa olevia tietoja tai dataa.
- 20 Luonteeltaan yleinen todisteiden esittämistä koskevan järjestelmän rajoittaminen voisi vaarantaa tehokkuusperiaatteen ja täysimääräistä korvausta koskevan oikeuden. Lisäksi direktiiviin sisältyvä säännöstö, joka koskee esittämisestä aiheutuvia kuluja ja kustannuksia osana suhteellisuusperiaatetta tietojen luovuttamisen myöntämisessä, voi olla osoitus siitä, että osapuolelle, jolle pyyntö on esitetty, aiheutuu vaivannäköä, josta puolestaan aiheutuu kustannuksia ja joka voi ylittää pelkän olemassa olevien asiakirjojen etsimisen ja toimittamisen, mikäli se merkitsee jo olemassa olevien tietojen ja tiedon luokitteluun ja kasaamista ja näin ollen uuden asiakirjan luomista koskevia tehtäviä.
- 21 Ennakkoratkaisukysymykseen annettava vastaus on ratkaiseva nyt esillä olevassa asiassa, koska vastaajalle esitetty todisteiden esittämistä koskeva pyyntö (asiakirjojen esittäminen) voi merkitä, että vastaajien on toimitettava pyynnön esittäjälle jo olemassa olevien asiakirjojen ohella myös uusia asiakirjoja, jotka on laadittava niiden hallussa jo olevien tietojen ja datan perusteella.
- 22 Riippumatta siitä, että kaikki todisteiden esittämistä koskevat pyynnöt on ratkaistava suhteellisuusperiaatteen mukaisesti, sellaisena kuin siitä säädetään direktiivin 5 artiklassa ja LEC:n 283 bis §:ssä, ennakkoratkaisukysymykseen annettavalla vastauksella on merkitystä myös siltä osin, kuin sen avulla voidaan arvioida tämän oikeasuhtaisuuden laajuutta siinä tapauksessa, että unionin tuomioistuin katsoo, että 5 artiklaa on tulkittava laajasti.
- 23 Kaiken edellä esitetyn perusteella unionin tuomioistuimelle on esitettävä tämän ratkaisun päätösosassa oleva ennakkoratkaisukysymys. **[alkup. s. 9]**

RATKAISU

1. – Asian käsittelyä lykätään, kunnes Euroopan unionin tuomioistuin ratkaisee ennakkoratkaisupyynnön.

2. – Euroopan unionin tuomioistuimelle esitetään seuraava ennakkoratkaisukysymys:

Onko tietyistä säännöistä, joita sovelletaan jäsenvaltioiden ja Euroopan unionin kilpailuoikeuden säännösten rikkomisen johdosta kansallisen lainsäädännön nojalla nostettuihin vahingonkorvauskanteisiin, 26.11.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/104/EU 5 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että olennaisten todisteiden esittämisellä viitataan vain vastaajan tai kolmannen osapuolen hallinnassa oleviin asiakirjoihin, jotka ovat jo olemassa, vai sisältykö 5 artiklan 1 kohtaan päinvastoin myös mahdollisuus saada esitetyksi uusia asiakirjoja, jotka osapuolen, jolle todisteiden esittämistä koskeva pyyntö on esitetty, on laadittava kasaamalla tai luokittelemalla sen hallussa olevia tietoja tai dataa?

[– –]

[– –] [unionin tuomioistuimen osoite, loppuosan kohdat ja tuomioistuimen allekirjoitus]

[– –]

[– –] [**alkup. s. 10**] [– –] [tietosuojaa koskevat kohdat] [**alkup. s. 11**]